

LUNDS
UNIVERSITET

Konsekvenser av krig

En studie av svenskt ansvar gentemot tolkarna i
Afghanistan

Henrik Nilsson

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSK30
Termin: VT terminen 2013
Handledare: Lena Halldenius
Karin Zackari

HUMAN
RIGHTS
STUDIES
LUND UNIVERSITY

Abstract

Swedish authorities received in July 2004 a letter from 24 interpreters who had been working with the Swedish army in Afghanistan. In this letter they requested asylum in Sweden after the year 2014, on the basis that their lives will be in danger from the Taliban since they have been cooperating with foreign troops. When Swedish forces will begin their withdrawal from Afghanistan the interpreters will no longer be guaranteed protection. The Swedish top commander over the armed forces demanded that the interpreters should get asylum, while the minister of immigration argued against this. This started a debate in Swedish media, where many voices were heard.

The purpose of this thesis is to analyze the arguments in the medial debate through a responsibility perspective, and to argue for the interpreter's right to asylum in Sweden. The conclusion will show that Sweden has responsibility over the interpreters, since they have been included in a Swedish community through the army, which makes them a part of Sweden.

Innehåll

1	Inledning.....	2
1.1	Problemformulering, syfte och frågeställning.....	3
1.2	Material och avgränsningar.....	4
1.2.1	Källkritik.....	5
2	Teori och metod.....	6
2.1	Teori.....	6
2.2	Metod.....	8
3	Problemet i kontext.....	10
4	Undersökning.....	13
5	Analys.....	20
5.1	Utfallsansvar.....	20
5.2	Moralansvar.....	22
5.3	Avhjälpande ansvar.....	23
6	Slutsats.....	25
7	Diskussion.....	27
	Referenser.....	29
	Litteratur.....	29
	Tidningsartiklar.....	29
	Internetkällor.....	30
	Tidskriftsartiklar.....	30

1 Inledning

Terrorattackerna på World Trade Center och Pentagon den 11 september 2001 ledde till ett globalt krig mot terrorismen. Strax efter attackerna leddes ansvar till terroristorganisationen Al-Qaeda och deras ledare Usama bin Laden. Det internationella samfundet ställde sig snabbt bakom USAs beslut att med kraft invadera Afghanistan där Al-Qaeda regimen styrde. Självförsvarsprincipen användes som en anledning till att invadera och eliminera medlemmar av Al-Qaeda och talibanerna.¹

I januari 2002 etablerades en FN auktoriserad styrka, vars syfte var att hjälpa den Afghanska regeringen med säkerheten så att FN personal som var involverade i fredsbyggnadsuppdrag, kunde arbeta i säkra områden. Denna styrka hette ISAF (International Security Assistance Force).² Den första svenska ISAF-truppen anlände till Afghanistan i januari 2002 och tjänstgjorde där i tre månader. Denna trupp ansågs mest vara en symbolisk handling för att möta Storbritanniens förfrågan om svenskt deltagande genom ISAF.³ Den svenska insatsen ökade dock, då man 15 mars 2006 tog över basen Mazar-e-Sharif i norra Afghanistan efter Storbritannien.⁴ Sveriges huvudsakliga mål i Afghanistan var att bygga upp det civila samhället och skydda hjälpporganisationers arbeten i landet. Detta mål byttes ut mot att bygga upp den afghanska armén och att delta i krigsförande operationer. Sverige är i hög grad involverade i kriget mot terrorismen i Afghanistan, och anledningen varför är vida diskuterad, men faktum är att 2/3 av Sveriges ekonomiska stöd till Afghanistan går till armén och 1/3 till hjälpporganisationer.⁵

¹ Gray, Christine, "International law and the use of force", 3. ed., Oxford University Press, Oxford, 2008 s. 224

² Ibid s. 343

³ Agrell, Wilhelm, "Ett krig här och nu: från svensk fredsoperation till upprorsbekämpning i Afghanistan 2001-2014", Atlantis, Stockholm, 2013 s. 81

⁴ Ibid s.129

⁵ Theorin, Britt, "Afghanistan: time for a changed approach", New Zealand International Review. May/Jun2011, Vol. 36 Issue 3, s. 7

I ett led att effektivt kunna genomföra sitt arbete har Sverige samarbetat med inhemsk personal som kommer från Afghanistan. En del av denna personal är tolkar som har varit med svenska trupper på uppdrag och underlättad kommunikationen mellan svenskar och lokala invånare. Tolkarna har med risk för sina liv valt att bidra med språkliga och kulturella insikter för att svenskarna ska kunna genomföra sitt arbete så effektivt som möjligt. När Sverige år 2014 ska dra sig ur Afghanistan kan inte längre tolkarna räkna med något skydd från ISAF, den koalition som Sverige är med i, och risken att talibanerna återvänder är överhängande.

Överstebefälhavare (ÖB) Sverker Göransson sa i en intervju till Dagens Nyheter (DN) att det utan tvekan finns en hotbild mot de tolkar som befinner sig i Afghanistan. De förknippas med svenska styrkor och ISAF, vilket gör att de blir ett mål för de talibaner som finns i landet. Han vill att regeringen skapar ett asylprogram för tolkarna som har hjälpt den svenska insatsen.⁶ Efter ÖBs uttalande sa migrationsminister Tobias Billström att

– ”*Det skulle vara helt orimligt om en person som varit anställd av svenska staten fick en förmånligare behandling*”.⁷

Debatten om tolkarna blev intensifierad efter ÖBs och Tobias Billströms uttalande, vilket har lett till att flera röster har höjts. Jag ämnar att i denna uppsats analysera den svenska debatten som den ser ut i svenska tidningar kring tolkarnas situation för att utreda huruvida Sverige har ansvar över tolkarna.

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställning

När Sverige startade sin insats i Afghanistan blev man snabbt beroende av lokalanställdpersonal och lokala tolkar anlätades för att hjälpa den svenska insatsen. Ett övervägande hot från talibaner har riktats mot afghaner som har hjälpt utländska trupper och tolkar ligger speciellt i riskzonen. I Sverige har åsikterna gått isär angående tolkarnas rätt till asyl i Sverige, överbefälhavare (ÖB), Sverker Göransson menar på att tolkarna har rätt till asyl, medan migrationsminister Tobias Billström ställer sig emot detta. Två representanter för tongivande institutioner i Sverige har alltså uttalat sig

⁶ Stenberg, Eva, “ÖB vill ha asyl för afghanska tolkar”, *Dagens Nyheter*, 20-03-2013, Inrikes.

⁷ Olsson, Lova, “ÖB kräver asyl för tolkar”, *Svenska Dagbladet*, 20-03-2013, Inrikes.

annorlunda kring frågan, denna problematik kring konsekvenser av krig har väckt mitt intresse att skriva om detta ämne. I denna uppsats driver jag tesen att Sverige har skapat en situation för tolkarna där de har rätt till asyl i Sverige och mitt syfte är att argumentera för denna rätt.

Min argumentation kommer utgå från den svenska media debatten som har varit kring tolkarna. Jag vill analysera hur synen på ansvar som den ser ut i den svenska debatten kan härledas till Sveriges ansvar över tolkarna. Jag har i mitt teoretiska perspektiv olika grunder på vilket en nation kan ha ansvar, dessa olika ansvarstyper tänker jag undersöka ur den syn på ansvar som kommer fram i de debattartiklar jag analyserar. Jag kommer alltså identifiera argumenten för ansvar i debattartiklarna och passa in dem i de olika ansvarsmodellerna i syfte att förstärka min tes om Sveriges ansvar över tolkarna.

Min frågeställning blir vilka argument för och emot asyl finns i den svenska debatten och hur kan dessa argument härledas till svenskt ansvar?

1.2 Material och avgränsningar

Mitt primärmaterial kommer bestå av debattartiklar för att spegla den pågående debatten i media kring de tolkar som har arbetat med svenska styrkor i Afghanistan. Debatten kring asyl åt tolkar har förts i andra länder som har varit med i insatsen i Afghanistan men jag avgränsar mig till att endast röra den svenska debatten i min undersökning. Det material jag tänker analysera är debattartiklar som jag har funnit på svenska nyhetstidningar, och jag tänker inte analysera tv inslag eller debattprogram som har rört frågan. Jag väljer att inte analysera debatten som den har först på tv eller radio eftersom dessa inslag är redigerade och jag vill att debattören ska ha ställt sina egna frågor vilket oftast inte är fallet i tv eller radio inslag.

Det ämne jag har valt är fortfarande väldigt aktuellt och det har tillkommit nytt material i debatten. När jag gjorde min sökning efter primärmaterial gjorde jag det i april 2013 via databasen ”*Retriever Research*” som samlar artiklar från tidningar över hela Sverige. En sökning på orden ”*Tolkar, Afghanistan, asyl*” från 2013-01-01 till 2013-04-30 gav 308 träffar sammanlagt, vilket visar på att debatten är vida diskuterad och utspridd. När jag valde ut mina artiklar avgränsade jag mig till att främst beröra

sektionerna ”ledare” och ”debatt” i tidningarna. Antalet artiklar jag har valt är fem, dessa artiklar kommer från Aftonbladet, Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter, Expressen och Newsmill. Dessa artiklar är de jag funnit mest representativa i den svenska debatten och de kommer från källor som är utbredda och har många läsare i Sverige. För att hitta en sida som talade emot tolkarnas rätt till asyl var jag tvungen att söka mig bort från svensk dagspress då jag inte fann någon representant för denna sida där. Jag använde mig istället av en artikel från nyhetssidan ”Newsmill” som jag fann seriös och en trovärdig röst i debatten.

De artiklar jag valde att inte ha med är från tidningar vilka inte är lika utspridda och har inte lika många läsare som de tidningar där jag tillslut valde mitt primärmaterial ifrån. Eftersom jag ville att mitt primärmaterial skulle spegla den svenska debatten sökte jag mig till de större tidningar där debatten når ut till fler människor. Det var även viktigt för mig att primärmaterialet kommer från källor som är trovärdiga, vilket dessa får anses vara just därför att de är utbredda med många läsare.

1.2.1 Källkritik

Debatten kring tolkarna är väldigt politiserad eftersom det är politiska beslut som avgör deras öden. Debattörerna till mina artiklar är politiskt engagerade vilket gör att deras politiska uppfattning speglas i inläggen de gör genom debattartiklarna. De vill sätta en agenda för att argumentera i fördel till deras sak och deras politiska uppfattning. Detta bidrar till att artiklarna inte är sakliga utan är starkt präglade av personliga åsikter från debattörerna. Argumenten som ligger till grunden för min analys är alltså påverkade av debattörernas personliga ställningsåtaganden vilket bidrar till att den syn på svenskt ansvar som ges, blir påverkade av debattörernas personliga åsikter. Det blir alltså svårt att få en nyanserad bild av hur situationen ligger till i Afghanistan med debattörerna som källa.

2 Teori och metod

2.1 Teori

I mitt teoretiska perspektiv tänker jag utgå från David Millers syn på ansvar kring nationer. David Miller vill i sin text utreda huruvida det kan finnas kollektivt eller nationellt ansvar med utgångspunkt från den bild som finns kring ansvar runt individer. Han frågar sig ifall det är rimligt att behandla nationer som ansvariga agenter för resultatet av deras beteende. Han skriver om den uppfattning om ansvar kring individer som finns, "self-regarding responsibility" handlar om det ansvar en människa har för sina egna resurser, om jag bestämmer för att spela med alla mina tillgångar har jag ett eget ansvar över mitt beslut. "Other-regarding responsibility" är när det beslut jag tar innefattar kostnader och konsekvenser för en annan person. I " *Holding Nations Responsible*" vill Miller utreda huruvida nationer kan kopplas till den senare typ av ansvar som vi främst förknippar med individer.⁸

I min uppsats utgår jag från att Sverige är en nation som har ansvar över individer och kommer inte gå in djupare på hur vi förknippar nationellt ansvar till individer. Jag kommer istället använda mig av David Miller förklaringar till olika typer av ansvar för att passa in de olika ansvarsmodellerna som David Miller presenterar i sin text tillsammans med argumentationen som förs i mitt primärmaterial. Jag har valt ut tre olika ansvarstyper som David Miller beskriver och det är dessa jag tänker utgå ifrån i min analys.

"Outcome responsibility" som jag kommer att kalla för utfallsansvar beskriver David Miller som att en agent är ansvarig för sina handlingar och får ta del av konsekvenserna av handlingarna. Alltså både fördelar och bördor hamnar på agenten, och agenten kan bli ansvarig att kompensera för skador som kan ha skett tack vare de handlingar som

⁸ Miller, David " *Holding Nations Responsible*", Ethics, The University of Chicago, Jan2004, Vol. 114 Issue 2, s. 241

agenten har genomfört. Utfallsansvar sträcker sig endast till konsekvenser av ens handlingar som kan förutses, utfallsansvar ska vägleda oss till att fatta beslut kring vad som är bra eller dåligt. Vi blir alltså inte utfallsansvariga när vi har gjort handlingar som har lett till konsekvenser som vi inte kunde förutse eller har någon kontroll över. Utfallsansvar handlar alltså om att vi vill att folk så långt som möjligt ska kunna kontrollera vilka fördelar och nackdelar de får ta del av, samtidigt som vi vill kunna skydda dem av sidoeffekterna av andra människors handlingar.⁹

För att vara moraliskt ansvarig för våra handlingar så måste vi vara utfallsansvariga likväl, men detta gäller inte omvänt. Moralansvar involverar att moraliska bedömningar sker av agenten, vilket möjliggör att vi kan prisa och skylla, belöna och bestraffa agenten. När vi frågar agenten ifall denne hade planerat de konsekvenserna som kom från agentens handlingar, ifall agenten agerade försumligt, ifall agenten agerade på ett sätt som bröt mot dennes skyldigheter och så vidare, ifall agenten inte kunde hindrat de konsekvenser, oavsett hur mycket agenten försökte, så kan agenten inte hållas moraliskt ansvarig. Moraliskt ansvar kräver att agenten betar sig på ett moraliskt felaktigt sätt, utfallsansvar kräver inte detta.¹⁰

Remedial responsibility som jag kommer kalla för ”avhjälpande ansvar” är när vi vill identifiera vem som är ansvarig att hjälpa en person eller en grupp av människor som blivit utsatta för någon skada av något slag, och vi vill ta reda på vems ansvar det är att ställa det till rätta. Agenten har då ett avhjälpande ansvar gentemot individen eller individerna. Det första steget för att ta reda på detta är att söka efter den ansvarige som hade utfallsansvaret över dessa personer, men om denna agent inte är kapabel till att ta hand om skadan som har skett följer andra principer.¹¹ David Miller skriver i texten ”distributing responsibilities” mer ingående om avhjälpande ansvar. Målet med avhjälpande ansvar är att hitta olika principer kring vilka en agent blir ansvarig över konsekvenser som har skett. Man kan dels avväga vilken av de inblandade agenterna som har tyngst moraliskt ansvar över de som har blivit utsatta för skadan som har skett. David Miller diskuterar i vilken mån en agent har faktiskt kapacitet att ta ansvar,

⁹ Miller, David ”*Holding Nations Responsible*” s. 244

¹⁰ Ibid. s. 246

¹¹ Ibid. s. 247

till exempel ifall agenten som har orsakat skadan inte har de tillräckliga medlen för att kompensera och reparera den skada som har skett kan ansvar falla på en annan agent.¹²

2.2 Metod

Eftersom syftet med min uppsats är att analysera den pågående debatten kring tolkars rätt till asyl och hur argumenten för och emot ser ut, väljer jag att genomföra en argumentationsanalys. Argumentationsanalysen hjälper mig att se hur argumenten i debatten förhåller sig till varandra, på detta sätt får jag ett bra verktyg som har gjort förarbetet till min analys där jag ska undersöka de väsentliga argumenten som förs i debatten.

Ludvig Beckman skriver om argumentationsanalysen att det är ett verktyg som systematiskt beskriver de argument som förekommer i en debatt och hjälper till att avgöra argumentets hållbarhet. Med denna metod kan jag steg för steg analysera argumenten tack vare att verktyget uppenbarar argumentets uppbyggnad och hur argumenten förhåller sig till varandra i en debatt. Argumentationsanalysen blir en teknik som hjälper mig att beskriva en samling argument, det är dessa argument jag senare kommer analysera.¹³ Jag kommer endast använda min metod som ett sätt att identifiera argumenten för att sedan sammanfatta dem och slå dem samman för att kunna använda dem i min analys.

Jag kommer i min argumentationsanalys utgå ifrån ansvar, i de artiklar jag har valt som mitt primärmaterial kommer jag leta efter argument för eller emot Sveriges ansvar över tolkarna och på vilka grunder detta ansvar grundar sig på. Jag vill undersöka hur ansvarsargumenten förs och vilka olika typer av argument debattörerna använder sig av för att förstärka trovärdigheten i sina resonemang. De argument för ansvar jag finner i artiklarna kommer sedan ligga till grund för min analys då jag ställer dessa argument mot David Miller's teorier om olika grunder för nationellt ansvar, där jag utgår från

¹² Miller, David, "Distributing responsibilities", *Politics*, The journal of Political Philosophy: Volume 9, Number 4, 2001, Nuffield College, Oxford s. 470

¹³ Beckman, Ludvig, "Grundbok i idéanalys: det kritiska studiet av politiska texter och idéer", Santérus, Stockholm, 2005 s. 38

Sverige som nation i en ansats att öka förståelsen för på vilka grunder Sverige kan tänkas ha ansvar över tolkarna.

3 Problemet i kontext

Sverige har sedan 2001 varit involverat i Afghanistan via den NATO styrda operationen ISAF (International Security Assistance Force) vars huvudsakliga syfte var att säkra regionerna kring Afghanistans huvudstad Kabul. FN-resolutionen (1510) som antogs 2003 gav ISAF en större roll och deras insats utökades till att gälla hela Afghanistan. I mars 2006 tog Sverige över ansvaret i norra Afghanistan, i provinsen Mazar-e-Sharif efter britterna.¹⁴ Sveriges uppdrag var från början att trygga säkerheten och på så sätt försäkra att bistånd kom fram för att lägga grunden till uppbyggandet av landet. När Sverige och ISAF nu har som målsättning att dra sig ur Afghanistan till 2014 har målen som fastslogs med Bonnöverenskommelsen inte infriats. Ansvaret förs över till afghanska myndigheter trots att Afghanistan inte är stabiliserat.¹⁵ Den 23 mars 2012 var en svensk trupp ute på ett vägsöksuppdrag i Chimal, nära Mazar-e-Sharif. En av soldaterna trampade på en tryckutlösandebomb och var tvungen att amputera båda benen. Händelsen skedde när Sverige hade bestämt sig för att avveckla insatsen i Afghanistan. Den visade på att ISAF-missionen inte kunde leverera de resultat som var anledningen till ökade satsningar på ISAF uppdraget, Afghanistan är inte stabilt, ett hot fortsätter existera.¹⁶

I samband med att 2014 sattes som slutår gjordes det klart för de afghaner som arbetade för ISAF eller med de andra internationella aktörerna, att de inte längre kunde räkna med något slags beskydd. I juli 2012 skrev 24 tolkar som har arbetat med svenska trupper ett gemensamt brev till svenska myndigheter där de vädjade om asyl på grund av att deras liv skulle vara i fara när internationella styrkor lämnade området. Liknande situationer har uppstått tidigare bland annat i Irak, där just tolkarna blev utsatta eftersom de hade samarbetat med internationella styrkor. Då fick de tolkar som hade samarbetat med Danmark möjlighet att evakueras dit i samband med att Danmark avvecklade sin

¹⁴ Försvarsmakten, senast läst 2013-08-23, <http://www.forsvarsmakten.se/sv/Internationella-insatser/Afghanistan--Isaf/Om-insatsen/Bakgrund/>

¹⁵ Wilhelm, Agrell, s. 321

¹⁶ Ibid. s.313

insats i Basra, även tolkar som arbetat med britterna fick denna möjliga eftersom det fanns en akut hotbild mot tolkarna.¹⁷

Det är intressant att Danmark och Storbritannien agerade på detta vis, när migrationsminister Tobias Billström säger att

- ”*Det skulle vara helt orimligt om en person som varit anställd av svenska staten fick en förmånligare behandling*”.¹⁸

Detta citat ger såklart upphov till frågor och kring hur den svenska staten resonerar kring frågan, när andra länder ger skydd till sina samarbetspartner. När Sverige startade sin insats blev de beroende av tolkarnas arbete som förutom språkkunskaper hade kulturella insikter vilket förenklade arbetet för de svenska styrkorna i byarna. I och med den svenska insatsen och den hjälp Sverige har fått av tolkarna har Sverige skapat grunder för asyl till tolkarna, då Sverige har satt tolkarna i en sådan situation att de utsätts för fara i hemlandet. Den svenska utlänningslagen angående asyl säger att en människa kan beviljas asyl i Sverige om den riskerar att drabbas av urskillingslöst våld med anledning av en väpnad konflikt, och om tillräckligt skydd inte finns att bistå i hemlandet.¹⁹

Svenska trupper i Afghanistan lever under ett ständigt hot från talibanerna, svenska trupper har flera gånger blivit utsatta för attacker i Afghanistan. Den 11 november 2009 dödades en tolk som var med på ett uppdrag med svenska soldater av en IED (typ av hemmagjord bomb) som utlöstes när en svensk personterrängsbil körde över den. Den lokalanställda tolken satt på den sidan av bilen där laddningen detonerade vilket ledde till hans död, fem svenska soldater skadades i attacken. I februari 2010 dog två svenska soldater tillsammans med en lokalanställd tolk under en eldstrid mot en ensam person som var utsänd av talibanerna.²⁰

Tolkarna som söker asyl till Sverige riskerar i allra högsta grad att drabbas av urskillingslöst våld och Afghanistan har inte resurser att bistå med skydd. Det har blivit en fråga om vem som ska ta ansvar över tolkarna, Tobias Billströms citat tyder på att han inte har uppfattningen att tolkarna faller under svenskt ansvar trots att Sverige har tagit del av deras tjänster och nyttjat dem i sitt arbete i Afghanistan. De möter

¹⁷ Agrell, Wilhelm, s. 295

¹⁸ Olsson, Lova, ”ÖB kräver asyl för tolkar”, Svenska Dagbladet, 20-03-2013, Inrikes.

¹⁹ Malmgren, Staffan, senast läst 2013-08-23, <https://lagen.nu/2005:716#K4>, paragraf 2

²⁰ Agrell, Wilhelm, s. 240

kriterierna för att få asyl som de är utformade i den svenska utlänningslagen tack vare att de har samarbetat med svenska styrkor. Eftersom det är speciella omständigheter som tolkarna söker asyl under är det faktiskt inte rent juridiskt självklart att de ska få asyl, dels måste de finna sig på plats i Sverige för att kunna söka, och varje individ måste ansöka enskilt.²¹ Men under omständigheterna som råder då Sverige aktivt har blandat in tolkar i en situation då de är utsatta för fara, blir frågan om Sveriges ansvar gentemot dessa tolkars möjligheter till att få asyl väldigt relevant.

Samtidigt som Sveriges mål byttes ut från att stabilisera och bygga upp till att bli aktivt deltagande i upprorsbekämpningens offensiva operationer, blev man en del av ett krig. Den svenska Afghanistaninsatsen ledde till lärdomar, i politiska instanser och myndigheter, och även en svensk självförståelse av krigsdeltagandets följder.²² Tolkarnas situation är en typisk följd av krig, som Sverige nu har tagit del av och måste hantera.

²¹ Migrationsverket, Senast läst 2013-08-23, <http://www.migrationsverket.se/info/352.html>

²² Agrell, Wilhelm, s. 333

4 Undersökning

I de artiklar jag har valt ut är ett genomgående tema ansvar, Sveriges ansvar gentemot tolkarna. Jag tänker i detta avsnitt gå igenom de relevanta argument jag hittar angående Sveriges ansvar och redogöra för varje artikels tillvägagångssätt och hur författarna argumenterar kring frågan.

I en debattartikel på Aftonbladet i mars skriver Cecilia Wikström, Europaparlamentariker från folkpartiet att Sverige har en skyldighet att ta hand om tolkarna. Den svenska ISAF styrkan har varit beroende av lokalanställda och tolkarna har varit en vital del av den svenska insatsen. Cecilia Wikström menar att Sverige bör följa Norge, Frankrike, USA och Kanadas exempel, där man öppnat upp dörrarna för flera konfliktdrabbade afghaner som har hotats till livet av talibaner efter att de har samarbetat med utländska styrkor. Hennes poäng är att Sverige bör ta ansvar för tolkarna som har varit betydelsefulla för insatsen i Afghanistan när hotbilden mot dem tilltar. Framtida internationella insatser kan försvåras då viljan bland lokalbefolkningar att samarbeta med Sverige avtar eftersom Sverige inte tar hand om de som behöver skydd.²³

Cecilia Wikström driver tesen att tolkarna måste garanteras skydd och säkerhet. De argument hon lägger fram utgår från tolkarnas arbete och de risker de har utsatts för när de har tjänat Sverige.

*”Att lämna dessa tolkar, som lojalt arbetat ihop med de svenska Isaf-soldaterna i Afghanistan, åt sitt öde när insatsen nu avvecklas och soldaterna återvänder hem vore djupt cyniskt. Tolkarna har, precis som våra svenska soldater, verkat med livet som insats för att bygga upp landet och åstadkomma säkerhet för det krigshärjade landets civila befolkning.”*²⁴

Cecilia Wikström likställer tolkarnas arbete med det arbete som de svenska soldaterna har gjort, hon inkluderar dem i den styrka som representerar Sverige. Hon fortsätter på denna tematik när hon skriver att det ska vara en självklarhet att behandla

²³ Wikström, Cecilia, ”De afghanska tolkarna måste få asyl i Sverige”, Aftonbladet, 21-03-2013, Debatt

²⁴ Wikström, Cecilia, Aftonbladet

tolkarna som svenska veteraner.²⁵ Ansvaret som Cecilia Wikström argumenterar för att Sverige ska ta, utgår från hennes syn om tolkarna som en del av den svenska styrkan, och således en del av den svenska gemenskapen.

Cecilia Wikström menar att den hotbild som finns mot de tolkar som har arbetat med den svenska insatsstyrkan gör att Sverige inte kan lämna tolkarna i Afghanistan, då svensk solidaritet inte får upphöra när Sveriges soldater återvänder hem. Tolkarna var med och möjliggjorde Sveriges insats, hon menar att det finns möjligheter att ge tolkarna asyl och tar Norge, Frankrike, USA och Kanada som exempel. Hon vänder sig emot Tobias Billströms citat angående orimligheten i att låta en person få förmånligare behandling för att denne varit anställd av svenska staten och menar istället att vi har ett moraliskt ansvar över dessa tolkar.²⁶

Argumenten som förs i debattartikeln utgår från det svenska ansvaret över tolkarna och vikten av tolkarnas arbete. Det Cecilia Wikström syftar på är att tolkarnas arbete har varit av en sådan betydande vikt att Sverige måste ta ansvaret och skydda dessa, även när insatsen nu ska avslutas.

De argument Cecilia Wikström framför angående ansvar är alltså främst sex punkter, Sverige bör säkra tolkarnas framtid eftersom två tolkar redan har stupat, resten måste garanteras skydd och säkerhet. Det bör ses som en självklarhet att försäkra skydd för dem eftersom de ska behandlas som svenska veteraner och därför bör de beviljas asyl i Sverige. Hon pekar på att andra länder redan har tagit sitt ansvar och om inte Sverige följer deras exempel vore detta djupt osolidariskt och den svenska solidariteten kan inte upphöra när svenska soldater lämnar Afghanistan.

Siri Steijer (frilansskribent) och Stefan Olsson (chef för tankesmedjan Frivärld) skriver i Svenska Dagbladet (SvD) om Sveriges ansvar för tolkarna. De skriver om Noor Ahmad som har arbetat som tolk för den svenska ISAF styrkan. Noor Ahmad säger att han är övertygad om att hela hans familj kommer dödas när de svenska trupperna drar sig ur Afghanistan. Peder Sunna, en svensk fallskärmsjägare bekräftar denna situation, och berättar om en byggherre som avrättats efter att han samarbetat kort med svenskarna. Siri och Stefan menar att Sverige bör följa andra ISAF länders exempel och upprätta speciella asylprogram för tolkarna. Tolkarnas arbete är väldigt viktigt för Sveriges arbete i Afghanistan då de förutom kan översätta har kulturella

²⁵ Wikström, Cecilia, Aftonbladet

²⁶ Ibid.

insikter som är väldigt viktiga. De skriver att utan tolkarna hade Sverige inte kunnat genomföra sitt arbete i Afghanistan och utan arbetet för Sverige hade inte tolkarna befunnit sig i den utsatta situation de är i nu.²⁷

Siri Steijer och Stefan Olsson menar att Sverige måste ta ansvar för att tolkarna utsätts för en direkt fara när Sverige drar sig ur Afghanistan. Faran med talibanerna är inte över, de har fortfarande inflytande i flera byar och många invånare är lojala mot talibanerna av ekonomiska skäl och för att ISAF anses onda. Detta utsätter tolkarna för fara och en av de tolkarna som har arbetat med svenska armén berättar i debattartikeln om hur han fruktar för sitt liv.²⁸

Likt Cecilia Wikström argumenterar Siri Steijer och Stefan Olsson för tolkarnas betydelse för den svenska insatsen och faran som tolkarna utsätts för när Sverige drar sig ur. Steijer och Olsson använder sig av intervjuer från en tolk och en svensk soldat för att förstärka sina argument och höja trovärdigheten i sin argumentation. De skriver om de regler som finns kring asyl och om tolkarna inte får hjälp från Sverige måste de ta sig in illegalt eftersom asyl endast kan ansökas om på plats i Sverige. Argumentationen är lik Cecilia Wikströms då Steijer och Olsson menar att andra länder har utarbetade asylplaner för just tolkar, Nya Zeeland har erbjudit tolkar och deras familjer asyl eller möjligheter att flytta till en annan del av Afghanistan. USA och Kanada har särskilda visumprogram, och Frankrike har bestämt att dubbla antalet tolkar som ska få asyl.²⁹

Tesen Steijer och Olsson driver är att Sverige bör inrätta speciella asylprogram för tolkarna, och att det bör ske nu innan den första tolken dör i en hämndaktion.

*-”Andra ISAF-länder har skapat särskilda asylprogram för sina tolkar, vilket är något som också Sverige bör kunna göra. Det är bättre att agera nu än att vänta tills den första tolken har dött i en hämndaktion.”*³⁰

Steijer och Olsson driver i sin artikel fem punkter på vilka tolkarna bör få skydd i Sverige. Tolken Noor Ahmad säger att han har hjälpt Sverige och därför bör Sverige hjälpa honom nu. Likt Cecilia Wikström skriver Steijer och Olsson om andra ISAF-

²⁷ Steijer, Siri, Olsson, Staffan, “Vänta inte tills första tolken dödas”, Svenska Dagbladet, 24-03-2013, Brännpunkt

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid.

³⁰ Ibid.

länder som har inrättat asylprogram och att Sverige bör följa samma väg. Faran som existerar för afghaner som har hjälpt utländsktrupper gör det väldigt osäkert, vilket bekräftas av Peder Sunnas berättelse om en afghansk byggherre som blev avrättad efter att han hjälpt utländska trupper. Den afghanska regeringen är korrupt och är inte kapabel till att ta ansvar över tolkarna. Tolkarna befinner sig i den situation de är i nu därför att de har arbetat för Sverige, annars hade inte detta varit en fråga.

På ledarsidan i DN den 21 mars 2013 skriver journalisten Annika Ström Melin om Tobias Billströms uttalande kring tolkarna. Hon menar att migrationsministern kan ha rätt i sak kring asyl processen men att han saknar perspektiv eftersom det är en speciell situation. Utan tolkarnas hjälp i Afghanistan kunde den svenska insatsen gått illa, de svenska soldaterna hade blivit utsatt för en betydligt större fara och arbetet hade försvårats. Sverige har sett till sina egna intressen och därmed utsatt enskilda afghaner för talibanernas hot om repressalier. Därför har Sverige ett särskilt ansvar och en skyldighet gentemot dessa tolkar. Precis som andra länder har gjort borde Sverige upprätta ett särskilt asylprogram för tolkarna, och ifall Sverige ska ta liknande uppdrag i framtiden kan inte tolkarna lämnas i sticket.³¹

Annika Ström Melin grundar Sveriges ansvarstagande över tolkarna i att Sverige måste visa medmänsklighet till tolkarna tack vare deras ovärderliga insats. Annika Ström Melin menar att vi måste förvalta Sveriges varumärke som en medmänsklig nation och att regeringen har ett särskilt ansvar eftersom de valt att vara en del av insatsen. Även Annika Ström Melin tar upp att andra länder har skapat särskilda asylprogram för sina tolkar och att Sverige bör göra detsamma.³²

Tesen hon driver är att Sverige har sett till sitt eget intresse och utsatt enskilda afghaner för fara och därför har vårt land ett särskilt ansvar och en skyldighet gentemot dem.³³ Trots att debattören skriver att Tobias Billström kan ha rätt rent formellt menar hon att det är viktigt att kunna tänka utanför boxarna. Hon erkänner alltså att Tobias Billström har rätt men grundar sitt argument i ansvarstagande på ett plan som närmast kan liknas vid att visa sympati för tolkarna som går över existerande lagstiftning. Samtidigt som hon gör detta känslolag argument menar hon att för att Sverige ska kunna ha liknande insatser i framtiden måste vi ta ansvar över tolkarna. Hon menar att Tobias

³¹ Ström Melin, Annika, "Börja med de afghanska tolkarna", Dagens Nyheter, 21-03-2013, Ledare

³² Ibid.

³³ Ibid.

Billström är perspektivlös och visar brist på humanitet och att det inte går ihop med den internationella insatsen Sverige deltar i.

Annika Ström Melins argument för Sveriges ansvar över tolkarna är följande, tolkarna har gjort en ovärderlig insats för Sverige och deras arbete har varit väldigt betydande. Nationen Sverige har lovat att delta i insatsen och utan tolkarnas hjälp hade det gått illa och ifall Sverige vill ta liknande uppdrag i framtiden kan inte tolkarna lämnas i sticket. Flera tolkar har dödats i Afghanistan eftersom hotet från talibanerna är kvar.

På ledarsidan i Expressen den 19 februari 2013, signerat ledarredaktionen, står det om det svenska ansvaret över tolkarna. De skriver om att tolkarna inte räknas med i den svenska insatsen när priset ska summeras. När Natostyrkorna efter 2014 drar sig ur Afghanistan riskerar flera tolkar att förlora sitt liv eftersom det finns en överhängande risk att talibanerna tar över fler områden, alla som har samarbetat med västmakterna ligger då illa till. Den hotbilden har gett upphov till uppehållstillstånd för tolkar som har samarbetat med andra styrkor än de svenska, men Sverige har gett kalla handen. De citerar Tobias Billströms citat och summerar det som att Billström menar att, ifall ni vill resa till Sverige så får ni ta er hit illegalt. Svenska soldater skadas svårt av krig, många kommer hem med posttraumatisk stress och andra skador, just nu pågår det en utredning kring hur livet för hemkomna soldater kan förbättras. Expressen skriver att man samtidigt borde upprätta ett speciellt visumprogram för tolkarna och att det är moraliskt riktigt och bra ur egenintresse. De avslutar artikeln med att säga att de människor som stridit för Sverige har rätt till skydd, oavsett ifall de är svenskar eller inte.³⁴

Expressen grundar Sveriges ansvar över tolkarna i det faktum att tolkarna har hjälpt Sverige, nu bör Sverige hjälpa dem. Likt tidigare artiklar argumenterar Expressen för den hotbild mot tolkarna som kommer öka när Natostyrkor drar sig ur Afghanistan, och risken från talibanerna höjs. Expressen tar även de upp att tolkarna bör ses som svenska veteraner och på så sätt inkluderas i den svenska gemenskapen för att få skydd. Expressen skriver även att det arbete som tolkarna genomfört har möjliggjort den svenska insatsen och att Sverige inte skulle haft en chans utan deras hjälp.

³⁴ Ledarredaktionen, "Låt våra afghanska tolkar komma hit" Expressen, 19-02-2013, Ledare

Tesen Expressen driver är att människor som stridit för Sverige ska skyddas, oavsett om de är svenskar eller inte. ”Vi borde kunna enas om att vi skyddar människor som skadats – eller riskerar att skadas – när de stridit för Sverige.”³⁵

Expressen menar alltså att risken från talibanerna fortfarande finns kvar vilket gör att tolkarnas situation är hotfull och farlig, att därför upprätta visumprogram är moraliskt riktigt och bra ur ett svenskt egenintresse då detta skapar trovärdighet och visar på en vilja att hjälpa. Tolkarnas betydande insats borde bara det betyda att de har rätt till skydd av den svenska staten.

Zulmay Afzali tidigare regeringstjänsteman i Afghanistan skriver i en artikel på Newsmill den 8 april 2013 att det inte är självklart att tolkarna ska ha asyl. De tolkar som främst är i fara är de som varit med i förhör av Al Qaeda-medlemmar eller talibaner där informationen förts vidare till talibanernas ledare. Zulmay Afzali tog del av rapporter under sin tid i Afghanistan där det kommit fram att tolkar lämnat uppgifter till pakistanska säkerhetstjänster som öppet stöder talibanerna. Han menar att han har svårt att se att alla tolkar skulle vara utsatta för en risk från talibanerna. De lokala tolkarna löper inte större risk än någon annan som har arbetat med utlandsstyrkor oavsett om man har sålt varor eller varit med och tolkat i byar. Alla löper risk ifall de har betjänat fienden.³⁶

Till skillnad från tidigare debattörer menar Zulmay Afzali att Sverige inte nödvändigtvis har ansvar. Hotbilden mot tolkarna är inte uppenbar menar Afzali, utan han skriver att det är främst de tolkar som har medverkat i förhör av talibaner som har en hotbild mot sig. Ansvaret över tolkarnas säkerhet avskrivs här då Sveriges ansvar att skydda inte behövs om det inte finns ett direkt hot. Afzali menar istället att hotet ska bekämpas i Afghanistan, se till att talibanerna inte återvänder. Han tycker det är viktigt att genomföra bakgrundskontroller på tolkar just eftersom tolkar som har samarbetat med andra länder har lämnat känslig information, vilket har gynnat talibanerna.

Afzalits tes är att risken är lika stor för alla afghaner när talibanerna kommer tillbaka, oavsett om man är tolk eller inte. Han avslutar artikeln med att säga att Sverige inte kan bevilja asyl åt halva Afghanistan.³⁷

³⁵ Ledarredaktionen, Expressen

³⁶ Afzali, Zulmay, “*Inte självklart att just tolkarna bör ha asyl*”, Newsmill 08-04-2013, Senast besökt 2013-08-23, <http://www.newsmill.se/artikel/2013/04/08/inte-sj-ivklart-att-just-tolkarna-b-r-ha-asyl>

³⁷ Ibid.

Afzalis argument för att tolkarna inte ska få asyl är att inte alla tolkar är utsatta för en direkt fara, utan endast de tolkar som har samarbetat med internationella styrkor i förhör av misstänkta talibaner, och då endast ifall tolkarna kan pekats ut blir de måltavlor. Han menar att risken är lika stor för alla afghaner oavsett tolk eller inte, när talibanerna kommer tillbaks för att ta makten. Alla löper risk eftersom de har samarbetat med fienderna, tolkar som kioskägare är i samma fara, Sverige kan inte bevilja asyl till halva Afghanistan.

Argumenten som har förts i mina artiklar är snarlika varandra vilket gör att jag kan sammanfatta argumenten kortfattat. I dessa artiklar kan vi plocka ut tre stycken grundargument i varje artikel,

- Hotbilden är fortfarande kvar mot tolkarna
- Tolkarna har hjälpt Sverige, nu måste Sverige hjälpa dem
- Andra länder har tagit sitt ansvar gentemot inhemsk personal

I den artikeln som är skriven av Zulmay Afzali finner jag ett grundargument som han använder sig av, och det är att alla afghaner löper lika stor risk när talibanerna kommer tillbaks, vilket gör att Sverige inte har möjlighet till att bevilja asyl till tolkarna.

Dessa fyra argument som jag har plockat ut ur min undersökning kommer jag använda som grund till min analys när jag ska analysera Sveriges ansvar över tolkarna.

5 Analys

I det här avsnittet tänker jag analysera argumenten som jag har plockat ut ur artiklarna efter de tre ansvarsmodeller som jag har beskrivit tidigare. Varje argument analyseras enskilt efter modellerna i syfte att se hur svenskt ansvar över tolkarna kan härledas ur argumentationen.

5.1 Utfallsansvar

För att vara utfallsansvarig måste de konsekvenser som har skett kunnat förutses av den påstådda ansvarige agenten. För att Sverige ska anses vara ansvariga över tolkarna eftersom det fortfarande finns en hotbild gentemot dem, måste Sverige alltså ha kunnat förutse att hotbilden skulle finnas när de anställde tolkarna. För att Sverige inte ska anses vara ansvariga ska de inte kunnat ha förutsett eller ha någon kontroll över konsekvenserna som sker när de lämnar Afghanistan.

Som jag skrev tidigare i avsnittet ”problemet i kontext” så har inte Bonnöverrenskommelsen infriats, Sverige har inte uppfyllt de åtaganden som var den officiella anledningen till att deltagandet i Afghanistan skedde från första början. Det väpnade motståndet finns kvar och stabilitet har inte uppnåtts genom de politiska strukturer som skulle inrättas med hjälp av Sveriges insats.³⁸ Eftersom det fortfarande finns kvar grupper som utgör ett hot och landets misslyckande stabilisering som skulle skett med hjälp av Sverige, får insatsen ses som ett misslyckande. Sverige gick in i landet med målet att stoppa väpnade grupper för att säkra lokalbefolkningens tillvaro, vilket har lett till konsekvenser för de tolkar som har arbetat med svenska trupper. Då denna situation inte existerade innan Sveriges intåg får det ses som en konsekvens av Sveriges handlande, en konsekvens som Sverige har förutsett då hotet från talibanerna fanns när operationen började. Med tanke på dessa faktorer blir Sverige absolut utfallsansvariga då konsekvensen av deras handlingar kunde förutses och de har

³⁸ Agrell, Wilhelm s. 321

möjlighet att kompensera för skadorna med hjälp av bland annat asyl till tolkarna. Argumentet att hotbilden mot tolkarna fortfarande är kvar står sig alltså starkt ur detta utfallsansvarsperspektiv.

Argumentet att tolkarna har hjälpt Sverige, och nu måste Sverige hjälpa dem följer samma linje som argumentet att hotet kvarstår gentemot tolkarna. Argumentet blir att när Sverige valde att anställa tolkarna till sina insatser fick ta del av både fördelarna och konsekvenserna av deras handling som var att anställa tolkarna. Sverige fick fördelen att tolkarna hjälpte till och underlättade svenskarnas arbete i Afghanistan oerhört, samtidigt får Sverige även ta del av bördan efteråt när insatsen nu avslutas. Bördan i det här fallet blir då att tolkarna inte får det tillräckliga skydd som insatsen syfte var att infria. När Sverige anställde tolkarna blev tolkarna en del av den svenska gemenskapen, vilket gör att Sverige blir den ansvarige agenten över tolkarna eftersom tolkarna har hjälpt Sverige.

Att andra länder har tagit sitt ansvar gentemot inhemsk personal betyder inte nödvändigtvis att ansvaret faller på Sverige ur ett utfallsansvarsperspektiv. Eftersom utfallsansvar endast sträcker sig till konsekvenser av ens egna handlingar som kunde förutses. Sveriges ansvar sträcker sig inte till andra länders hantering av inhemsk personal, inte ifall man ser problemet ur ett utfallsansvarsperspektiv. Tolkar som har samarbetat med andra länder gör inte dem till en del av den svenska gemenskapen. Detta argument blir inte tillräckligt ur detta perspektiv, fördelarna och bördorna av hur andra länder har hanterat situationen blir inte en svensk fråga.

Zulmay Afzalis argument att alla afghaner löper lika stor risk när talibanerna kommer tillbaka, oavsett om de är tolkar eller inte och därför kan Sverige "avskriva" sig ansvaret över dem brister ur ett utfallsansvarsperspektiv. Som jag skrev tidigare så är tolkarna en del av den svenska gemenskapen när de blev anställda av försvarsmakten. Detta gör att tolkarna är svenskt ansvar, och Sverige får ta del av fördelarna och bördorna som tolkarna ger. Att Sverige skulle ha ansvar över halva Afghanistans säkerhet brister, då halva Afghanistans befolkning inte har haft med Sverige att göra och har inte fallit under svenskt ansvarsområde ur ett utfallsansvarsperspektiv. Agenten (Sverige) blir skyldig att kompensera tolkarna tack vare handlingar som Sverige har gjort gentemot tolkarna. Sveriges insats har såklart haft konsekvenser för delar av den afghanska befolkningen och Sverige har ett visst ansvar gentemot dem, men tolkarna är

en officiell del av den svenska insatsen vilket gör att de faller in under det svenska ansvarsområdet.

5.2 Moralansvar

För att Sverige inte ska anses vara moraliskt ansvariga i argumentet att hotet från talibanerna fortfarande existerar mot tolkarna ska Sverige ha gjort allt i sin makt att förhindra de konsekvenser som sker när Sverige lämnar Afghanistan. Eftersom Sverige inte infriade de avtal man skulle följa i och med Bonnöverenskommelsen har de åtaganden och skyldigheter som Sverige har ingått i inte uppfyllts. Sverige har alltså inte gjort allt som man har kunnat göra för att skydda tolkarna mot talibanernas repressalier. När Sverige gick in i Afghanistan gjorde de moraliska bedömningar i hur arbetet skulle genomföras, detta gör att Sverige blir moraliskt ansvariga eftersom de hade en plan rent moraliskt hur arbetet skulle se ut. Tolkarna hamnar inom ramen för detta moraliska ansvar då Sverige inte har uppfyllt sina moraliska åtaganden.

Det andra argumentet, att tolkarna hjälpte Sverige vilket nu betyder att Sverige måste hjälpa tolkarna kan ses ur flera synvinklar ur det moraliskt ansvariga perspektivet. Beroende på vilka villkor Sverige la fram när tolkarna anställdes och vad Sverige åtog sig för skyldigheter när tolkarna anställdes kan Sverige bli moraliskt ansvariga. Ifall Sverige har brutit mot sina moraliska skyldigheter gentemot tolkarna när tolkarna hjälpte Sverige blir Sverige moraliskt ansvariga. Argumentet är likt argumentet att hotet från talibanerna fortfarande är ett hot gentemot tolkarna, förutom att i detta argument gäller en annan princip. Principen som gäller är att den anställda kan göra anspråk på kompensation från sin arbetsgivare om det visar sig att arbetsgivaren har brutit mot sina skyldigheter gentemot sin anställda. Zulmay Afzalis argument faller också under denna kategori då tolkarna kan göra anspråk på rättigheter eftersom Sverige har brutit i sina moraliska åtaganden gentemot dem. Precis som i utfallsansvarsprincipen gäller inte detta för halva Afghanistan som Zulmay Afzali menar är problemet med att ge tolkarna asyl, eftersom halva Afghanistans befolkning inte hamnar under Sveriges moraliska ansvarsområde.

Eftersom moralansvar kräver att vi är utfallsansvariga blir likheterna påtagliga mellan de olika perspektiven. Detta gör att argumentet kring att andra länder har tagit

sitt ansvar gentemot sin inhemska personal så blir principerna detsamma i moralansvar och utfallsansvar. Hur andra länder har agerat blir en moralisk vägledare men det innefattar inte svenskt moraliskt ansvar eftersom Sverige är den ansvarige agenten över tolkarna, inte andra länder och således kan inte deras handlingar bli en källa till ansvar som styr hur Sverige ska agera.

5.3 Avhjälpande ansvar

När vi diskuterar avhjälpande ansvar handlar det om att finna den som hade utfallsansvaret över situationen, och ifall den agenten inte har kapacitet att ställa situationen till rätta kan andra agenter bli ansvariga. I denna uppsats utgår jag från att Sverige är den ansvarige agenten, men det finns flera aspekter av det, den afghanska regeringen kan anses vara ansvarig eller tolkarna själva för den sits de är i. Men eftersom den afghanska regeringen inte har kapacitet att hjälpa till, då den är korrupt och det finns ingen inhemsk legitim politik i landet³⁹ betyder det att den afghanska regeringen inte har ansvar. Om vi väger vilken av de inblandade agenterna som har tyngst ansvar över tolkarna faller det på Sverige, det blir alltså Sveriges ansvarsområde att ta hand om de tolkar som har samarbetat med Sverige eftersom de ligger närmst ansvarsmässigt efter afghanska regeringen.

Detta gör att argumentet att andra länder har tagit sitt ansvar över sin inhemska personal förstärks ur detta perspektiv, eftersom de länderna har avlastat den afghanska regeringen från ansvaret vilket betyder att Sverige inte skulle följa sina åtaganden ifall de inte följde samma väg. Eftersom Sverige är del av en internationell insats betyder det att ansvaret ska fördelas ut mellan nationer, detta märks enklast genom att observera de geografiska ansvarsområdena som varje land har i Afghanistan. Sverige som har de norra delarna av Afghanistan, där den största basen är Mazar-al-Sharif är det område där Sverige har störst ansvar över, vilket även innefattar all personal som Sverige har tillskrivit sig ansvar över. Argumentet blir alltså relevant eftersom operationen i Afghanistan bygger på att länder har olika ansvarsområden vilken även innefattar personal, och Sverige skulle inte uppfylla sina åtaganden om de inte följde dessa riktlinjer. Detta resonemang gäller för samtliga argument som jag har tagit fram ur min

³⁹Agrell, Wilhelm s. 322

undersökning, även Zulmay Afzalis argument, som jag har skrivit tidigare faller tolkarna i svenskt ansvarsområde, och Sveriges avlastar dem från andra inblandade agenter.

6 Slutsats

Min frågeställning var hur kan ansvar härledas till Sverige med utgångspunkt från den svenska debatten. Vad denna uppsats har visat är att Sverige har ansvar på något plan enligt alla de ansvarsmodeller som jag har använt mig av. Argumenten som jag har valt att använda till min analys är relevanta och fungerar väl i sammanhanget eftersom de har visat att svenskt ansvar inte behöver härledas via juridiska vägar. Ansvar som Sverige har uppstår från det faktum att tolkarna har inkluderats i en svensk gemenskap via uppdrag som de har varit med på och då Sverige handling har lett till konsekvenser, dels fördelar men även bördor då tolkarna nu måste garanteras skydd. Även det motargument som jag har valt att inkludera i min analys har visat sig vara bristfällig då det inte har tagit i hänsyn att svenskt ansvar sträcker sig endast till de individer som man aktivt valt att inkludera i sina operationer.

Metoden var väldigt användbar då jag analyserade en debatt och hade för avsikt att testa styrkan i debattörernas argument. Jag gjorde en sammanslagning av argumenten och fann att alla artiklar som var för tolkarnas rätt till asyl använde sig av tre stycken argument som genomsyrade samtliga texter. Argumenten kom från stora svenska dagstidningar, vilket inte var fallet för motargumentet. För att hitta motargumentet var jag tvungen att söka mig till en sida som inte har samma utspridning som de andra tre argumenten. Detta blir negativt i sammanhanget eftersom debattörens trovärdighet kan ifrågasättas då han inte har lika stor spridning som de andra debattörerna, och inte lika många som ifrågasätter honom. Jag vill även rikta kritik mot svenska dagstidningar som inte har bidragit till en nyanserad bild i frågan, eftersom de inte har valt att ta med debattörer från båda sidor i sina debattartiklar, vilket har gjort debatten väldigt ensidig.

David Millers teoretiska perspektiv bidrog till en bredare förståelse över vad ansvar är och komplexiteten i det. Att säga att Sverige har ansvar är inte helt okomplicerat då juridiska riktlinjer finns, vilket försvårar asylprocessen. Men genom att placera argumenten i de tre ansvarsmodellerna visar att ansvar i det här fallet överskrider svensk lagstiftning via en slags inkluderingsprincip som förstärks tack vare ansvarsmodellerna.

En av svårigheterna med denna uppsats har varit att finna akademiskt material som jag kan förankra min tes i. Detta har bidragit till att mina tolkningar har varit förankrade i åsikter från debattörer, vilket även har färgat slutresultatet. Syftet med min uppsats var att argumentera för tolkarnas rätt till asyl, även i min källkritik nämner jag svårigheterna med att få en nyanserad bild av situationen i Afghanistan tack vare debattörernas politiska åsikter. Jag använde min teori som ett redskap till att förstärka min tes om svenskt ansvar. Det hade varit intressant att i syfte hålla en helt objektiv bild av situationen i Afghanistan och med en annan teori driva en studie av vem som har ansvar eller hur situationen alternativt kan lösas.

7 Diskussion

I denna uppsats har jag utgått från Sverige som ansvarig agent över tolkarna, men som jag skrev i avsnittet om avhjälpande ansvar, så finns det utrymme att analysera andra perspektiv. Istället för att främst se Sverige som huvudansvarig finns det möjlighet att problematisera andra agenter ansvar, som till exempel USAs ansvar, eller tolkarnas eget ansvar över situationen de har hamnat i. Det finns även en problematik i att skriva Sverige som huvudansvariga, då Sverige är uppbyggt av olika institutioner som ansvarar över olika områden. Debatten började främst med att två representanter från olika håll hade olika åsikter i frågan, att göra en jämförelse mellan dessa två institutioner skulle bidra med ännu mer insikt kring vem som har huvudansvaret.

Jag har diskuterat mycket i min uppsats om att tolkarna har fått grunder till asyl tack vare att Sveriges involverande i Afghanistan och deras användande av lokalanställda har bidragit till detta. Samtidigt kan man diskutera frågan kring hur solidariska hade Sverige varit om de inte hade valt att vara en del av Afghanistaninsatsen tillsammans med resten av omvärlden. Sveriges första intentioner var att skapa skydd och stabilitet i den regionen som var deras huvudansvar, men omständigheterna förändrades och Sverige blev mer involverade i krigföringen. Det var USA och president Barack Obama som beslutade att insatsen i Afghanistan ska avslutas och att amerikanska trupper ska dra sig ur landet. Det är orimligt att Sverige ska fortsätta vara involverade i Afghanistan i lika stor skala om landet som startade invasionen drar sig ur. Mycket talar för att talibanerna kommer tillbaks, och då inte åtaganden har uppfyllts är asyl det bästa möjliga skyddet Sverige kan bistå med, eftersom det blir svårt att ha möjlighet att skydda på plats då insatsen avslutas.

Vad min uppsats har visat är att existerande lagstiftning i Sverige angående asylansökningar sätter begränsningar på tolkarna, vilket kan leda till att Sverige blir avskrivna ansvar. Detta till trots att Sverige har ett faktiskt ansvar över tolkarna, men inte rent juridiskt. Samtidigt har jag visat att med vilja går det att ordna olika åtgärder för att bidra med skydd till tolkarna eftersom andra länder har lyckats inrätta speciella skyddsprogram under situationer som liknar denna. Detta har gett mig en ökad

förståelse kring de lagar som finns och att olika situationer kräver annorlunda åtgärder, för att på så sätt kringgå de juridiska regler som finns. I ljuset av detta blir Tobias Billströms citat inte godtagbart i min mening, då det finns sätt att ordna situationen för tolkarna, det har gjorts tidigare, och då tolkarna faktiskt har hamnat under svenskt ansvar.

Referenser

Litteratur

Gray, Christine, ”*International law and the use of force*”, 3. ed., Oxford University Press, Oxford, 2008

Agrell, Wilhelm, ”*Ett krig här och nu: från svensk fredsoperation till upprorsbekämpning i Afghanistan 2001-2014*”, Atlantis, Stockholm, 2013

Beckman, Ludvig, ”*Grundbok i idéanalys: det kritiska studiet av politiska texter och idéer*”, Santérus, Stockholm, 2005

Tidningsartiklar

Ledarredaktionen, ”*Låt våra afghanska tolkar komma hit*” Expressen, 19-02-2013, Ledare

Olsson, Lova, ”*ÖB kräver asyl för tolkar*”, Svenska Dagbladet, 20-03-2013, Inrikes.

Steijer, Siri, Olsson, Staffan, ”*Vänta inte tills första tolken dödas*”, Svenska Dagbladet, 24-03-2013, Brännpunkt

Stenberg, Eva, ”*ÖB vill ha asyl för afghanska tolkar*”, Dagens Nyheter, 20-03-2013, Inrikes.

Ström Melin, Annika, ”*Börja med de afghanska tolkarna*”, Dagens Nyheter, 21-03-2013, Ledare

Wikström, Cecilia, ”*De afghanska tolkarna måste få asyl i Sverige*”, Aftonbladet, 21-03-2013, Debatt

Internetkällor

Afzali, Zulmay, ”*Inte självklart att just tolkarna bör ha asyl*”, Newsmill 08-04-2013, Senast besökt 2013-08-23, <http://www.newsmill.se/artikel/2013/04/08/inte-sj-lvklart-att-just-tolkarna-b-r-ha-asyl>

Försvarsmakten, senast läst 2013-08-23, <http://www.forsvarsmakten.se/sv/Internationella-insatser/Afghanistan--Isaf/Om-insatsen/Bakgrund/>

Malmgren, Staffan, senast läst 2013-08-23, <https://lagen.nu/2005:716#K4>, paragraf 2 Migrationsverket, Senast läst 2013-08-23, <http://www.migrationsverket.se/info/352.html>

Tidskriftsartiklar

Miller, David ”*Holding Nations Responsible*”, Ethics, The University of Chicago, Jan2004, Vol. 114 Issue 2

Miller, David, ”*Distributing responsibilities*”, Politics, The journal of Political Philosophy: Volume 9, Number 4, 2001, Nuffield College, Oxford

Theorin, Britt, ”Afghanistan: time for a changed approach”, New Zealand International Review. May/Jun2011, Vol. 36 Issue 3